

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z protestu A. S.,
przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego,
przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 listopada 2023 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z 24 października 2023 r. (data stempla pocztowego) A. S. (dalej: „Skarżący”) wniósł do Sądu Najwyższego protest przeciwko ważności referendum przeprowadzonego 15 października 2023 r., domagając się jego unieważnienia z uwagi na dopuszczenie się przestępstwa przeciwko referendum.

Skarżący w proteście wskazał na nieprawidłowości w przeprowadzeniu głosowania w referendum w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w S., które miały polegać na zadaniu Skarżącemu przez członka Obwodowej Komisji Wyborczej „czy ma wydać wszystkie karty”. Jak wskazał Skarżący podobne pytania padały w kierunku innych głosujących. Zdaniem Skarżącego mogło mieć to wpływ na ilość oddanych głosów w referendum.

Prokurator Generalny w swoim stanowisku z dnia 16 listopada 2023 r. wyraził pogląd, że wniesiony protest jest zasadny, a naruszenie przepisów ustawy o referendum ogólnokrajowym może mieć wpływ na wynik referendum.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej w swoim stanowisku z dnia 10 listopada 2023 r., uznał, że wniesiony protest powinien zostać pozostawiony bez dalszego biegu, jednak w przypadku jego rozpoznania powinien zostać uznany za bezzasadny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasady wnoszenia protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego określa ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851 ze zm., dalej: „u.r.o.”). Zgodnie z art. 33 ust. 1 tej ustawy, przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów u.r.o. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum. Wszelkie inne zarzuty stanowią wyjście poza przewidziany ustawą przedmiot protestu, co czyni go niedopuszczalnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2007 r., III SW 30/07, niepublikowane). Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1, protest przeciwko ważności referendum wnosi się do Sądu Najwyższego na piśmie w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do art. 34 ust. 2 u.r.o., do warunków i trybu wnoszenia protestu przeciwko ważności referendum stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm., dalej: „k.wyb.”). Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb. Zgodnie z art. 242. § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym. Warunki pisma procesowego zostały zaś ujęte w art. 125 i nast. k.p.c.

Wymogi formalne, jakie powinien spełniać protest wyborczy zostały dodatkowo przedstawione w komunikacie z dnia 3 października 2023 r. zatytułowanym „WYBORY PARLAMENTARNE 2023 r. – komunikat w sprawie protestów wyborczych” opublikowanym na stronie internetowej Sądu Najwyższego. Wymieniono tam również wymóg zawarty w art. 241 § 3 k.wyb., którego niniejszy protest nie spełnia. Przepis ten wskazuje, że wnoszący protest powinien sformułować w proteście zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Skarżący wskazuje w uzasadnieniu protestu na zadawanie przez OKW określonych pytań, co w jego ocenie stanowi okoliczność mającą wpływ na ilość oddanych głosów w referendum. Samo twierdzenie zawarte w proteście nie stanowi jednak dowodu, a jest jedynie okolicznością, która ma stanowić przedmiot dowodzenia. Inaczej mówiąc, okoliczność taka powinna zostać udowodniona przez środek dowodowy, który Skarżący przedstawi lub wskaże w proteście. Skarżący jednak nie przedstawił ani nie wskazał żadnych dowodów, które stanowiłyby potwierdzenie opisanych w proteście okoliczności, uchybiając tym samym obowiązkowi wynikającemu z art. 33 ust. 1 u.r.o. w zw. z art. 241 § 3 i art. 243 § 1 k.wyb. Przy czym dodać trzeba, że przedstawienie lub wskazanie dowodów nie byłoby konieczne, tylko w przypadku, gdyby ustawodawca tego wyraźnie nie wymagał. Taki wymóg jednak znalazł się w art. 241 § 3 k.wyb., a jego niespełnienie prowadzi do pozostawienia protestu bez dalszego biegu (art. 243 § 1 k.wyb.).

Z powyższych względów, na podstawie art. 34 ust. 2 u.r.o. w zw. z art. 243 § 1 k.wyb. postanowiono o pozostawieniu protestu wyborczego bez dalszego biegu.

[SOP]

[ms]

